

אורה נטה ללון

(המשך)

נוסף על זה התחיל שוסטר מתעסק בפוליטיקה, אומרת אני לו מה לך אצל פוליטיקה, אם האשכנזים מחולקים ביניהם מה לו ליהודי להתערב, יכו זה את זה עד שיפצעו ידיהם ויפסיקו. וכאן מיטיבי דמיהם של בני אדם נשפכים בחוצות ואימה נופלת עלי. סבורה הייתי שהאשכנזים הללו גולמים, כשמגיעים לידי שפיכת דמים הרי הם ככל הגוים והורגים זה את זה על שום שדעתו של הנס שונה מדעתו של פריץ, ודעתו של מילר שונה מדעתו של שמיד. הקיצור, מיטיבי לא טוב, ומה אם הורגים זה את זה והם גוים, מה יהא חס ושלום כשיגיעו אצל שוסטר והוא יהודי. וכאן מיטיבי, כחה כחה כחה, נשימתי מתקצרת יותר ואי אפשר להסביר לו הענין כל צרכו. אבל אני איני משגחת בי ובמחלה שלי ואומרת לו כל שהלב מנבא. אומר הוא לי פתיה, כך הוא אומר לי, ולא הרך היבה אלא פשוט פתיה, ואפשר שהיה בדבריו אף סימן של כעס. על הכל מחלתי לו, אבל הוא הוסיף כמה שמות של גנאי, ולא עוד אלא שקרא לי תנשמת, ואני איני יודעת מה ראה לקרותני תנשמת. בקשתי להשיב לו, שעליו לדעת שאף הוא יש לו שם של גנאי, וכאן אין מלה יוצאת מפי חוץ מכהה כחה כחה. ולא אותה שעה בלבד, אלא כל שעה שרציתי לומר לו דבר באה אותה כחה כחה וסתמה את פי פעמים באה בארוכה ופעמים בקצרה, שבאותם הימים כבר פשטה המחלה את ידה בכל גופי. ומשפשטה בי ידה הוכרה שוסטר לחזור עמי לכאן. שמא סבור אתה מיטיבי, שאני מספרת דבר שאינו של אמת, אם כן שאל את שוסטר, הריהו עומד לפניך, יאמר אם הגזמתי.

שוסטר ישב לפני השולחן ועשה את עבודתו. ראשו כפוף וכתפו אחת זקופה למעלה. כל אימת שבקשתי להסתכל בו באה אשתו בדבריה ועיכתני, אמרה לי אותה אשה מקלה זו אינה באה כשאר התחלואים, שמתקלקלים כלי הדם, אלא רוח אחת יש בעולם ונטפלת לו לאדם שנתרחק ממקום לידתו והיא באה ויושבת על פתחי לבו ואין לו רפואה אלא עישון. כיצד, מביאים עשבים מעירו של אותו אדם, מאותם שגדלים סמוך לבית שנולד בו ומשימים אותם במקטרת, ואין חילוק היכן נעשה המקטרת, ומעשנים, והעישון מעמעם מוחה של רוח ומיקל על הנשימה. אף היא הוקל לה הרבה, אלא שעדיין לא הוקל לה כל צרכה, עד שעמדה מעצמה על סוד הדבר, שריח העשבים מגרש את הרוח, והרי ידיעת המחלה מיטיבי היא חצי רפואה. ובאמת כבר נתרפאה חציה, שהרי בראשונה היתה מכעעת כחה כחה של שלש או של ארבע פעמים ועכשיו של שלש פעמים, ופעמים של שתי פעמים, ואתה מיטיבי (אמרה, פתאום שלא מן הענין) היית בארץ ישראל וחזרת לכאן. מפני מה חזרת לכאן, מפני שנפשך חשקה לאכול פרי מן האילנות שבעירנו. המתן מיטיבי עד לימות הקיץ שהאילנות מעלים פירות, ואתה פושט את ירך ותלוש לך פרי, היום דובדבניות ולמחר תפוח או אגס. הנאה זן מיטיבי אין אדם נהנה אלא בעירו שנולד בה. בתוך כך אתה שומע ציוצה של צפור שאף היא נולדה בעירך באותו אילן שאתה אוכל פירותיו. לעומתה של צפור עונות הנערות שבשדה. עכשיו מיטיבי באים ימים של צנה וכל העולם צונן, אבל אל תחוש לזה, הלואי שלא תאריך גלותן של ישראל יותר מחורף ושוב יחזור הקיץ לקנו ועמו ששון ושמחה.

הקדוש ברוך הוא שולח צינתו לפי בגדיו של אדם. משנתעטפתי באדרתי נתמלא כל העולם צנה. האדרת נאה וחמה ועשויה יפה יפה. תמה אני שאין קורין לי בעל האדרת. שם זה נאה לי ואני נאה לו, שהרי יחיד אני בעיר באדרת חמה ונאה זו.

זוקף אני את קומתי ואיני מתיירא מן הצנה. אם להתיירא היא מתייראת ממני. אילו ראיתם כמה היא מתלבטת לפני, כאילו מבקשת היא לחמם עצמה באדרתי, ואני עושה את עצמי כאילו איני מרגיש בה, וכשהיא נדחקת אצלי יותר אני אומר את כאן והיא מצמצמת עצמה כאילו אין בה ממשות של כלום.

האדרת שינתה קצת טיבו של אותו אדם. כיצד, הרי שבא עני לפני נותן ידי בכיסי כבראשונה להוציא משם פרוטה, שטורח לי לקפל את שולי אדרתי ולהכניס ידי ולהוציא את נרתיקי. והואיל והוא טורח הריני מעלים עיני מן העני וכועס אני על העניים שנבראו טורח לבני אדם. מיום שנגלה עלי איגנץ נוהג הייתי ליתן לו בעין יפה, עכשיו כשהוא עומד לפני וקורא מעות כובש אני שתי עיני ממנו, ואין לו להקדוש ברוך הוא אותה שעה אלא שתי עיניו של בעל מום זה וחור זה במקום חוטמו שפגע בו פציץ של רמון וחררה.

וכאן אפסיק קצת מענין האדרת ואלמד זכות על עצמי שלא נהגתי כשורה לגבי איגנץ. עכשיו הוא ככבשה תמה ובימות המלחמה היה כזאב טורף. סיפרו לי בני אדם מהוגנים שהיה עובר ממקום למקום הוא וחבריו ריקים ופוחזים כמותו ושוברים דלתות וגוזלים וחומסים ואינם מניחים לבעלים כלום.

ועכשיו אחזור לענין האדרת. עוד אחת יש באדרת חדשה זו, שאני דומה עלי כאילו נתעטפתי בראי, ובזמן שאני יוצא לשוק ראי זה מסנוור עיניהם של בריות.

השווייתי את אדרתי בראי ובאמת כן היא, שהרי רואה אני על ידה את בני העיר. כל העיר לבושה קרעים ומתוך הקרעים רואה אני את לובשיהם. כל זמן שאדם מלובש בבגדים שלימים אינו נראה כל צרכו, נקרעו בגדיו מיד נראה כמות שהוא. דרכו של בגד להטעות, שהוא מכסה את הגוף. קרעיו בלבד מגלים אותו, ולא את גופו בלבד הם מגלים, אלא מגלים אף את נפשו. בשר זה שמיצץ מן הקרעים יש שהוא דומה לכף ידו של עני שמבקשת צדקה ויש שהיא דומה לכף ידו של עני שנתייאש מן הצדקה, ולא את בעלי הקרעים בלבד אני רואה, אלא אף את עצמי אני רואה. כיצד, כגון אם לבי טוב ואם אני מרחם על העני.

יש קרעים שאין מגלים בשרו של אדם, אבל מגלים בגד קרוע שאינו יפה מן הבגד הקרוע שעליו. שלם הוא כאן וקרוע ממקום אחר. העניות אינה נזרקת ככדור של אקדח ששורף את הבגד עד לבשר, אלא היא נסבכת בסבך של קיצים, נסבכת במקום זה ומניחה מקום אחר.

מה טעם אין מתקנים להם את בגדיהם, הרי בזמן שהם טרודים לכסות קרעיהם בידיהם יכולים היו ליטול חוט ומחט ומטלית לאחות את הקרעים, אלא מאחר שידיהם עסוקות לכסות את הקרעים אינן פנויות לתקן את בגדיהם.

(עוד יבוא).